

OPĆA NAČELA INDUSTRIJSKE POLITIKE EU-A

Cilj je industrijske politike EU-a povećati konkurentnost europske industrije kako bi ona i dalje mogla biti pokretač održivog razvoja i zapošljavanja u Europi. Da bi se osigurali bolji okvirni uvjeti za industriju EU-a, usvojene su različite strategije, od kojih je najnovija opisana u komunikaciji „Za europsku industrijsku renesansu” iz siječnja 2014. godine.

PRAVNA OSNOVA

Članak 173. UFEU-a

CILJEVI

Industrijska politika horizontalne je prirode i cilj joj je osigurati okvirne uvjete koji pogoduju industrijskoj konkurentnosti. Također je dobro uklopljena u cijeli niz drugih europskih politika, kao što su trgovina, unutarnje tržište, istraživanje i inovacije, zapošljavanje, zaštita okoliša i javno zdravstvo. Industrijska politika EU-a posebno je usmjerena na: (1) ubrzanje prilagodbe industrije strukturnim promjenama, (2) poticanje okruženja pogodnog za inicijative i razvoj poduzetništva širom Unije, osobito malih i srednjih poduzeća, (3) poticanje okruženja pogodnog za suradnju među poduzećima te (4) podupiranje boljeg iskorištavanja industrijskog potencijala politika inovacija, istraživanja i tehnološkog razvoja (članak 173. UFEU-a).

POSTIGNUĆA

A. Uvod

Instrumentima industrijske politike EU-a, ujedno i poduzetničke politike, nastoji se stvoriti opće uvjete unutar kojih poduzetnici i poduzeća mogu pokretati inicijative, provesti u djelo svoje ideje i iskoristiti mogućnosti. Ipak, industrijskom politikom trebaju se u obzir uzeti posebne potrebe i karakteristike pojedinih sektora. Prednosti i nedostaci europskog gospodarstva, a osobito europske industrije, analizirani su u godišnjim europskim izvješćima o konkurentnosti, koji pak mogu biti poticaj za pokretanje političkih inicijativa na međusektorskoj i sektorskoj razini.

B. Na putu prema zajedničkoj industrijskoj politici

Dok su osamdesetih i devedesetih godina 20. stoljeća institucije EU-a uglavnom bile usredotočene na stvaranje jedinstvenog tržišta, ekonomske i monetarne unije te proširenje EU-a, danas je njihova pozornost usmjerena na industrijsku politiku. U komunikaciji Komisije iz srpnja 2005. naslovljenoj „Provedba Lisabonskog programa

Zajednice: politički okvir za jačanje proizvodnje u EU-u – na putu prema cjelovitom pristupu industrijskoj politici” ([COM\(2005\)0474](#)) prvi je put predstavljen cjeloviti pristup industrijskoj politici koji se temelji na konkretnom radnom programu međusektorskih i sektorskih inicijativa.

U komunikaciji Komisije iz 2008. „Održiva potrošnja i proizvodnja te akcijski plan za održivu industrijsku politiku” ([COM\(2008\)0397](#)) naglasak je stavljen na donošenje integriranog paketa mjera za poticanje održivije potrošnje i proizvodnje, ali istovremeno i na povećanje konkurentnosti europskog gospodarstva. U akcijskom je planu stoga predložena upotreba raznih političkih instrumenata ne bi li se postigli pozitivni učinci takvog paketa mjera. Na primjer, pojednostavljivanjem okvira za označavanje zahtjevi potrošača usmjeravali bi se prema održivijoj potrošnji.

Kao odgovor na izazove koji proizlaze iz nastojanja da se uspostavi održiva opskrba neenergetskim sirovinama za gospodarstvo EU-a, Komisija je započela „Inicijativu za sirovine“ ([COM\(2008\)0699](#)) kako bi svima osigurala jednake uvjete za pristup sirovinama u trećim zemljama i bolje okvirne uvjete za vađenje sirovina unutar EU-a te smanjila potrošnju sirovina učinkovitijim iskorištavanjem sredstava i poticanjem recikliranja. U Komunikaciji Komisije ([COM\(2011\)0021](#)) koja je uslijedila predloženo je jačanje provedbe te inicijative.

U komunikaciji „Priprema za budućnost: razvoj zajedničke strategije za ključne tehnologije u EU-u” ([COM\(2009\) 0512](#)), Komisija je navela da će EU u okviru svojih aktualnih politika poticati primjenu ključnih tehnologija te je predložila osnivanje stručne skupine na visokoj razini koja bi bila zadužena za razvoj dugoročne zajedničke strategije. U svojem konačnom izvješću stručna skupina na visokoj razini iznijela je 11 preporuka o politikama za razvoj i upotrebu ključnih tehnologija u Europi.

C. Strategija Europa 2020. i „Industrijska politika za doba globalizacije”

U ožujku 2010. Lisabonska strategija zamijenjena je strategijom Europa 2020. („Europa 2020. strategija za pametan, održiv i uključiv rast” – ([COM\(2010\)2020](#))). U novoj je strategiji predloženo sedam vodećih inicijativa, a četiri od njih posebno su važne za povećanje konkurentnosti industrija EU-a: „Unija inovacija” ([COM\(2010\)0546](#)), „Digitalni program za Europu” ([COM\(2010\)0245](#)), „Industrijska politika za doba globalizacije” ([COM\(2010\)0614](#)) i „Nove vještine za nova radna mjesta” ([COM\(2008\)0868](#)). Vodeća inicijativa „Industrijska politika za doba globalizacije” usmjerena je na deset mjera za povećanje konkurentnosti europskih industrija s većim naglaskom na pitanjima kao što su rast malih i srednjih poduzeća te opskrba i gospodarenje sirovinama.

U komunikaciji Komisije „Industrijska politika: jačanje konkurentnosti” ([COM\(2011\)0642](#)), usvojenoj 14. listopada 2011., poziva se na provedbu temeljitih strukturnih reformi te na donošenje koherentnih i usklađenih politika u državama članicama kako bi se povećala gospodarska i industrijska konkurentnost EU-a te potaknuo dugoročni održivi rast. U toj je komunikaciji istaknuto nekoliko glavnih područja u kojima treba uložiti više napora, a to su: strukturne promjene u gospodarstvu, inovativnost industrija, održivost i učinkovitost resursa, poslovno okruženje, jedinstveno tržište te mala i srednja poduzeća.

Komisija je 10. listopada 2012 objavila komunikaciju „Jača europska industrija za rast i gospodarski oporavak – ažurirana komunikacija o industrijskoj politici” ([COM\(2012\)0582](#)) radi poticanja ulaganja u inovacije, s naglaskom na šest prioriternih područja s velikim potencijalom (napredne proizvodne tehnologije za čistu proizvodnju, ključne tehnologije razvoja, biološki proizvodi, održiva industrijska i građevinska politika te sirovine, čista vozila i plovila, i pametne mreže). U toj je komunikaciji također naglašena potreba za boljim tržišnim uvjetima, pristupom financijama i kapitalu, ljudskom kapitalu i vještinama u svrhu promicanja konkurentnosti industrija.

U siječnju 2014. Komisija je objavila komunikaciju „Za europsku industrijsku renesansu” ([COM\(2014\)0014](#)), u kojoj je stavljen naglasak na zaustavljanje trenda slabljenja industrije i na ostvarenje cilja od 20 % BDP-a od proizvodnih djelatnosti do 2020. godine. Komisija navodi da, kako bi se privukla nova ulaganja i stvorili bolji uvjeti poslovanja, potrebne su usklađenije europske politike u području unutrašnjeg tržišta, uključujući europsku infrastrukturu kao što su energetske, prometne i informacijske mreže, ali i za dobra i usluge. Također je spomenuta važnost bolje suradnje na području kvalitetne javne uprave, trgovine, istraživanja i sirovina.

Taj je politički dokument dopunjen 2016. komunikacijom „Digitalizacija europske industrije – Iskorištavanje svih prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta” ([COM\(2016\)0180](#)), u čijem je središtu digitalna transformacija i rješavanje povezanih izazova, kao što su financiranje, normizacija IKT-a, velike količine podataka i vještine. Nadalje, Inicijativa za novoosnovana i rastuća poduzeća ([COM\(2016\)0733](#)) pokrenuta 2016. namjerava mnogim inovativnim europskim poduzetnicima pružiti svaku priliku za izgradnju vodećih svjetskih poduzeća.

D. Programi potpore EU-a

Velik broj politika, programa i inicijativa iz široka raspona područja trenutačno doprinose industrijskoj politici EU-a. Neke od inicijativa koje se financiraju iz proračuna (poredane prema važnosti) su kohezijska politika, program Obzor 2020., Instrument za povezivanje Europe i Program EU-a za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME), čiji zajednički proračun iznosi nešto manje od 200 milijardi EUR. Osim toga, Planom ulaganja za Europu i Europskim fondom za strateška ulaganja (EFSU) nastoji se do 2020. mobilizirati najmanje 500 milijardi EUR u privatnim i javnim ulaganjima. U središtu svih tih programa i inicijativa dva su prioriteta, mala i srednja poduzeća te inovacije.

ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

U izmjenama Ugovora o EZ-u usvojenima u Maastrichtu prvi se put spominje pitanje industrijske politike, i to zahvaljujući inicijativama Parlamenta, što je pomoglo da se potakne reorganizacija sektora čelika i dinamičnija industrijska politika. Od tada je Parlament usvojio brojne rezolucije koje su dodatno ojačale industrijsku politiku EU-a. Neke od novijih rezolucija su:

- Rezolucija od 16. lipnja 2010 o strategiji Europa 2020.^[1] kojom se snažno podupire industrijska politika i predlaže stvaranje okruženja pogodnog za očuvanje i razvoj

[1]SL C 236 E, 12.8.2011., str. 57.

čvrste, konkurentne i diversificirane industrijske baze u Europi. Nadalje, u rezoluciji je naglašeno da se u okviru strategije Europa 2020. moraju iznijeti svi troškovi i prednosti prelaska na održivo, energetski učinkovito gospodarstvo;

- Rezolucija od 9. ožujka 2011. o industrijskoj politici za doba globalizacije^[2] u kojoj je istaknuta važnost cjelovitije vizije za europsku industriju do 2020. i dugoročne predvidljivosti i stabilnosti zakonodavstva kao ključnih čimbenika u privlačenju ulaganja. Parlament je tako apelirao na Komisiju da stavi veći naglasak na obnovu industrije, konkurentnost i održivost te da razvije ambicioznu, ekološki učinkovitu i zelenu industrijsku strategiju EU-a;
- Rezolucija od 26. listopada 2011. o Programu za nove vještine i radna mjesta^[3] u kojoj se naglašava važnost razvijanja bliskije suradnje između istraživačkih ustanova i industrije i potiče se industrijska poduzeća na ulaganja u istraživanje i razvoj te im se u tome daje potpora. Parlament poziva na veća ulaganja u obrazovanje, istraživanje i inovacije, promicanje centara izvrsnosti i mobilnosti mladih te stvaranje uvjeta za rast inovativnih poduzeća;
- Rezolucija od 19. siječnja 2012. o svemirskoj strategiji za Europsku uniju koja je od koristi njezinim građanima^[4], u kojoj je istaknuta važnost strategije za istraživanje i inovacije u području svemirske politike kojom bi se osigurao tehnološki napredak, industrijski razvoj i konkurentnost Unije te povećao broj radnih mjesta u njoj;
- Rezolucija od 15. siječnja 2014.^[5] o reindustrijalizaciji Europe u svrhu promicanja konkurentnosti i održivosti u kojoj se donosi ocjena aktualnog stanja europske industrije te predlažu razne mjere za suočavanje s trenutačnim izazovima. U toj se rezoluciji zagovara „preporod industrije za održivu Europu” (RISE) kojim se potiču inovacije na putu prema novoj industrijskoj revoluciji;
- Rezolucija od 4. veljače 2014.^[6] o akcijskom programu za konkurentnu i održivu industriju čelika u Europi kojom se naglašava važnost industrije čelika u industrijskim lancima vrijednosti, kao što su automobilska industrija, građevinarstvo, strojarstvo i elektrotehnika. U njoj je iznesen poziv na održavanje konkurentne europske proizvodnje čelika, čime se jamče gospodarski rast i radna mjesta u Europi;
- Rezolucija od 9. lipnja 2016.^[7] o zadržavanju konkurentnosti europske industrije opskrbe željeznica i njezina vodećeg položaja na svjetskom tržištu.

Frédéric Gouardères
05/2019

[2]SL C 199 E, 7.7.2012., str. 131.

[3]SL C 131 E, 8.5.2013., str. 87.

[4]SL C 227 E, 23.8.2013., str. 16.

[5]SL C 482, 23.12.2016., str. 89.

[6]SL C 93, 24.3.2017., str. 59.

[7]Usvojeni tekstovi, [P8_TA\(2016\)0280](#).

